

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 20 kwietnia 2017 r.,
sprawy **Ł.P.**

skazanego z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 października 2016 r., sygn. II AKa .../16,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. II K .../15,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego Ł.P. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Ł.P. oskarżono o to, że:

I. w dniu 25 lutego 2015 r. w miejscowości C., wbrew przepisom ustawy, posiadał trzy zawiniątka z substancją psychotropową w postaci proszku amfetaminy o łącznej wadze 308,23 grama brutto o wartości 9.246,90 zł, tj. o przestępstwo z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

II. w nieustalonych datach od czerwca 2014 r. do 24 lutego 2015 r. w miejscowości C., wbrew przepisom ustawy, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wielokrotnie udzielił poprzez sprzedaż substancji psychotropowej w postaci amfetaminy o

łącznej wadze nie mniejszej niż 600 gram, wartości 12.000 zł, nieustalonym osobom, w tym W.P., nie mniej niż 10 gram, wartości 280 zł i małoletniej J. G. 13 gram wartości 364 zł oraz innym dotychczas nieustalonym osobom, przy czym z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, tj. o przestępstwo z art. 59 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. II K .../15, uznał Ł.P. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, z tym, że:

a/ w ramach czynu z pkt I ustalił, iż oskarżony posiadał w znacznej ilości substancje psychotropowe w postaci amfetaminy o łącznej wadze 300,83 gram netto i wartości 8.423,24 zł i za to na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., nr 179, poz. 1485 ze zm.) i skazał go na karę roku pozbawienia wolności;

b/ w zakresie czynu z pkt II uznał go za winnego tego, że w nieustalonych dniach od września 2014 r. do 24 lutego 2015 r. w miejscowości C., wbrew przepisom ustawy, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wielokrotnie udzielił poprzez sprzedaż substancję psychotropową w postaci amfetaminy o łącznej wadze nie mniejszej niż 600 gram wartości nie mniejszej niż 16.800 zł, nieustalonym osobom, w tym W. P., nie mniej niż 10 gram wartości 280 zł i małoletniej J. G. 13 gram wartości 364 zł oraz innym dotychczas nieustalonym osobom, przy czym z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, tj. popełnienia przestępstwa z art. 59 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., nr 179, poz. 1485 ze zm.) w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie powołanych przepisów skazał go, zaś na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r., nr 179, poz. 1485 ze zm.) wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. za zbiegające się przestępstwa Sąd wymierzył oskarżonemu Ł. P. karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł

środek karny w postaci przepadku kwoty 16.800 zł, stanowiącej równowartość korzyści osiągniętej przez oskarżonego z popełnionego przestępstwa.

We wniesionej na korzyść oskarżonego apelacji obrońca, zaskarżając wyrok w całości:

1. na mocy art. 438 pkt 2 k.p.k. podniósł zarzut obrazy przepisów postępowania, mającej wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, przez nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy, pominięcie oceny istotnej części materiału dowodowego, rozstrzygnięcie nieusuwalnych wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, subiektywną ocenę materiału dowodowego oraz oparcie ustaleń faktycznych na dowodach z wyjaśnień oskarżonego i innych współoskarżonych, cofniętych w toku postępowania;
2. na mocy art. 438 pkt 3 k.p.k. podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a mającego wpływ na jego treść, przez przyjęcie, iż oskarżony posiadał narkotyki w postaci 300,83 grama o łącznej wartości 8.423,24 zł oraz że udzielał poprzez sprzedaż narkotyki w ilości nie mniejszej niż 600 gram m.in. J. G. oraz że uczynił sobie ze sprzedaży narkotyków stałe źródło dochodów,
3. z daleko posuniętej ostrożności procesowej zarzucił nadto rażącą surowość kary.

Na zakończenie obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Wyrokiem z dnia 25 października 2016 r. w sprawie II AKa ../16, Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżone orzeczenie m.in. wobec oskarżonego Ł.P. i obniżył orzeczoną kwotę przepadku do 16.000 zł oraz na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 25 lutego 2015 r. do dnia 25 maja 2015 r., w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się obrońca skazanego, który we wniesionej na korzyść Ł. P. kasacji, na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. zarzucił zaskarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego w [...] rażące naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:

- art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., art. 6 k.p.k. polegające na prowadzeniu czynności z udziałem podejrzanego w sytuacji, w której ze względu na stan zdrowia

oskarżonego udział obrońcy był obligatoryjny, stanowiące rażące uchybienie przepisom postępowania karnego, kwalifikowane jako bezzwzględna przyczyna uchylenia orzeczenia określona w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.,

- art. 433 § 2 w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie wszystkich zarzutów odwoławczych podniesionych w apelacji oraz pominięcie faktu, iż Sąd pierwszej instancji odczytał treść wyjaśnień złożonych przez oskarżoną E. K. na rozprawie bez obrońcy, w sytuacji wymagającej obligatoryjnej obrony i włączył tak ujawniony materiał w poczet dowodów.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego w [...] i przekazanie sprawy temu ostatniemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego Ł.P. kasacja jawi się, jako oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, iż kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a powody jej wniesienia określa przepis art. 523 k.p.k. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia w jej drodze możliwe jest jedynie w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Wbrew twierdzeniom obrońcy skazanego w sprawie nie doszło do obrazy przepisu art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., art. 6 k.p.k., stanowiącej bezzwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Z analizy akt sprawy wynika, iż Ł. P. w dniu zatrzymania (dnia 25 lutego 2015 r.), w godzinach popołudniowych został przesłuchany w charakterze podejrzanego. Podał wówczas, że leczy się psychiatrycznie w związku ze stanami depresyjno – lękowymi, wskazał także adres poradni (k. 54, tom I). Ponownie został przesłuchany w dniu 26 lutego 2015 r. Wtedy również potwierdził wcześniejsze dane o leczeniu. Skazany był jeszcze dwukrotnie przesłuchiwany w dniu 27 lutego 2015 r. (na posiedzeniu w przedmiocie tymczasowego aresztowania oraz przez funkcjonariuszy Policji). Organ prowadzący

postępowanie przygotowawcze miał więc informacje o tym, że podejrzany Ł. P. leczył się psychiatrycznie. Nie mniej jednak uzasadnione wątpliwości co do tego, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem oskarżonego nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona (§ 1 pkt 3), lub co do tego, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwalał na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny (§ 1 pkt 4), nie musiały rodzić się jednak już w oparciu o same oświadczenia podejrzanego o rzekomym leczeniu się w poradni zdrowia psychicznego. Jak uznał Sąd Najwyższy w sprawie II KK 6/02, sama informacja o leczeniu „w PZP” nie prowadzi automatycznie do uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności osób korzystających z pomocy poradni tego typu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2002 r., LEX nr 56093). W dalszych czynnościach oświadczenie podejrzanego poddano weryfikacji, w wyniku czego ustalono, iż leczy się on w poradni zdrowia psychicznego. W związku z powyższym organ procesowy „nabrał” wątpliwości co do okoliczności z art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. i powołał biegłych, którzy po przeprowadzonym w trybie ambulatoryjnym w dniu 20 kwietnia 2015 r. badaniu psychiatrycznym, stwierdzili, że wprawdzie w przeszłości występowały u Ł.P. zaburzenia nerwicowe o charakterze lękowo – depresyjnym, ale nie wpłynęły one na jego poczytalność, tj. nie ograniczyły jej w stopniu znacznym, ani nie powodowały, że była ona u niego zniesiona. Biegli zaopiniowali, że nie jest on uzależniony od alkoholu, ani od innych substancji psychoaktywnych, nie cierpi również na chorobę psychiatryczną (psychozę) (k. 639-643, tom IV).

Nim w sprawie wydana została powołana opinia, w dniu 10 marca 2015 r. zgłosił się obrońca adwokat P. D., który od tego momentu reprezentował interesy ówczesnego podejrzanego i brał udział w sprawie jako jego obrońca z wyboru, tak na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego, w którym Ł. P. występował jako oskarżony (k. 2578-258, tom II).

Powyższe wskazuje, że w sprawie uczyniono zadość wymogom zawartym w treści art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., w związku z czym brak podstaw do stawiania zarzutu jego obrazy. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że biegli w trakcie rozprawy w dniu 18 grudnia 2015 r., podtrzymali pisemną opinię i wnioski w niej zawarte. Opiniowali, iż „odstawienie leków nie wywołuje stanu niepoczytalności, ani

stanu ograniczonej poczytalności w znacznym stopniu. (...) subiektywne odczucie pacjenta jest złe”, ale „nie ma znaczenia dla jego poczytalności” (k. 1365 verte, tom VIII). Biegli stwierdzili m. in., iż „podatność na sugestie to cecha charakteru osobowości danej osoby lub też wynika z występowania organicznych, czyli nieodwracalnych uszkodzeń w ramach ośrodkowego układu nerwowego, a takie zjawiska medyczne w przypadku opiniowanego nie występowały” (k. 1365 verte, tom VIII). Stąd też stanowisko obrońcy odnoszące się do sytuacji skazanego po zatrzymaniu, tj. silnego stresu związanego z odstawieniem leków i obawy o los, odnoszą się to typowej reakcji każdego człowieka na umieszczenie w warunkach izolacji i nie mają żadnego związku ani z chorobą psychiczną, ani upośledzeniem umysłowym, czy też z innego rodzaju zakłóceniami czynności psychicznych. Zupełnym nieporozumieniem jest twierdzenie, że opisana sytuacja winna być kwalifikowana, jako bezwzględny powód uchylenia orzeczenia, przewidziany w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Nie rozwijając tej kwestii wystarczy wskazać, że z treści przepisu wynika wprost, że uchybienie polegające na braku obrońcy, czy też zaniechanie uczestniczenia przez obrońcę w czynnościach, w których udział jest obowiązkowy odnosi się wyłącznie do postępowania sądowego, tymczasem analizowana sytuacja miała miejsce w postępowaniu przygotowawczym.

Wbrew stanowisku obrońcy w sprawie nie doszło do obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. Przypomnieć należy, że art. 433 § 1 k.p.k. nakazuje sądowi odwoławczemu rozpoznać sprawę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Sąd Apelacyjny w [...] wywiązał się z ciążącego na nim w tym zakresie obowiązku, w sposób szczegółowy i wyczerpujący odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych przez obrońcę Ł.P. we wniesionej w niniejszej sprawie apelacji, czym uczynił zadość także wymaganiom z art. 433 § 2 k.p.k.

Obraza art. 410 k.p.k. może polegać na oparciu wyroku na okolicznościach nie ujawnionych w toku rozprawy głównej albo pominięciu przy wyrokowaniu okoliczności wynikających z przeprowadzonych dowodów, a żadna z tych sytuacji w niniejszej sprawie nie miała miejsca, w szczególności w postępowaniu odwoławczym.

Uwadze Sądu nie uszedł fakt, że zabezpieczona substancja zawierała wypełniacze w postaci m.in. kofeiny. Do tej kwestii Sąd odniósł się w związku z

apelacjami współoskarżonych w sprawie, podnosząc, iż nie może być mowy o odpowiednio mniejszej ilości wprowadzonej do obrotu amfetaminy, gdyż zarówno z opinii, jak i praktyki orzeczniczej wynika, że w niedozwolonym obrocie nie sprzedaje się „czystej” amfetaminy (k. 19 uzasadnienia SA). Sąd odwoławczy uznał za prawidłowe ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji tak w zakresie ilości nabytej przez skazanego Ł.P. amfetaminy, m. in. na podstawie uznanych za wiarygodne wyjaśnień współoskarżonych w sprawie (k. 17 uzasadnienia SA), jak i ich sprzedaży innym osobom wskazanym w pkt II aktu oskarżenia (k. 18 uzasadnienia SA).

Sąd Apelacyjny nie odniósł się do kwestii odczytania przez Sąd pierwszej instancji „wyjaśnień złożonych przez oskarżoną (...) na rozprawie bez obrońcy w sytuacji wymagającej obligatoryjnej obrony i włączył tak ujawniony materiał w poczet dowodów” (k. 1 kasacji), a więc zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., gdyż zarzut ten nie był przez obrońcę skazanego Ł.P. podnoszony w apelacji. Z protokołu rozprawy głównej wynika, że Sąd Okręgowy prowadził rozprawę od początku albowiem m.in. wymieniona przez autora kasacji oskarżona nie była należycie reprezentowana przed Sądem. Stąd, po wyznaczeniu jej obrońcy z urzędu ponownie przeprowadzono wszystkie czynności (k. 1246, tom VII) i zgodnie z treścią art. 80 k.p.k. oskarżona na dalszym etapie postępowania sądowego była reprezentowana przez wyznaczonego obrońcę. Ponadto okoliczność, czy oskarżona E. K. miała obrońcę podczas odczytywania jej wyjaśnień, nie miała żadnego znaczenia dla odpowiedzialności skazanego i nie wiązała się z naruszeniem reguł gwarancyjnych dotyczących jego osoby.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

kc

